

Vremea lui Maiorescu și vremea noastră.

În „Adevărul Literar și artistic” s’au publicat în câteva numere consecutive unele amintiri despre Maiorescu. Foarte interesante aceste amintiri cari ni arată că fiecare timp și fiecare societate e cu mizeriile ei. În special ne-au interesat procesele pe cari le-a avut Maiorescu, și prin care se căuta scăderea persoanei sale pînă la distrugere. Politicianii vremii lui erau tot atît de lipsiți de scrupule ca și cei de azi și manevrau cu aceeași perfidie ca și acum. Variabile sînt numai temele și motivele. Sună astăzi straniu că Maiorescu a putut fi scos din învățămînt, la un moment dat, fiindcă a plecat dela catedră fără concediu, fiind deputat. Mai mult : el lăsase și suplinitor pe A. D. Xenopol. Dar ministrul de pe atunci nu a voit să-i aprobe concediul și a cerut să aleagă : ori catedra ori parlamentul. Firește ministrul Cristian Tell o făcea din motive politice, pentru a șicana un adversar. Cel puțin așa apare acțiunea lui azi. Dar în fond cît de dreaptă era această acțiune. Ce păcat că nu s’a statornicit de pe atunci încă să stea profesorul la catedră și politicianul în politică ; am avea azi desigur o altă societate romînească, mult superioară. Faptul însă că în șicanele lor personale, politicianii puteau invoca obligația profesorului de a sta la catedră, arată că măcar în privința îndatoririlor profesionale vremea lui Maiorescu era superioară vremii noastre. Azi îți va ride în nas orice deputat ori senator dacă îi vei pretinde să-și puie suplinitor la catedră și Ministrul Educației Naționale nici nu are la îndămînă vreun articol de lege cu care să impuie profesorului parlamentar să-și puie suplinitor la catedră pe timpul sesiunii. Din această pricină oamenii aceștia, în dublă situație, sînt și ’n parlament și la catedră — în fond nicăieri cum trebuie. Și constituiesc exemple deprimante ale conștiinșității tinerilor. O bună parte din neseriositatea actuală se datorește slăbirii școlii prin invazia parlamentarismului în ea. De aceea o dispoziție legiferată ca aceea a lui Cristian Tell (și nu din rachiună politică), ar duce la mari îndreptări ale lipsurilor morale de azi. P. Gr.

Dictatură și estetică.

Ziarele străine ne aduc știrea uluitoare că Führer-ul german, d. Hitler, inaugurînd la München „Casa artei germane”, a aruncat violent anatema asupra diferitelor forme de artă modernă,—impresionism, cubism, futurism, dadaism,—înglobate de el în termenul injurios de „bolșevism cultural”.

Nu este prima excomunicare laică de acest fel ; d. Hitler a afurisit și... Vaticanul !

Cu toată perfectă ei grauitate, se vor găsi mulți care să aplaude gestul Cancelarului german. Nu s’a pornit și la noi o întregă cruciadă contra modernismului, „ce pelé, ce galeux, d’où venait tout leur mal”, după fabula lui La Fontaine ?

Iată de ce bula de excomunicare aruncată de d. Hitler, tocmai din München, focar al artei germane, nu va îngrijora pe nimeni. Se va constata doar că, acolo unde iluminatul prinț Ludovic al II-lea de Bavația a salvat pe artistul revoluționar și anarhic atunci, Richard Wagner și arta lui, s’a găsit în 1937 un Cancelar al Reichului care amintindu-și că a fost în tine-